

[Baunsgaard.]

at en sådan handling forudsætter, at man selv er villig til at tage arbejdstøjet på, og jeg tror ikke, de konservative vil tage mig det unødigt op, når jeg siger, at det har de konservative altså heller ikke magtet denne gang.

Der var også noget med et kaffebord i Ringe, og det gav anledning til mange gisninger; jeg synes, man må slå fast, at når regeringens ledelse af dansk politik er kommet til i denne første samling efter valget i beklagelig grad at bære præg af usikkerhed, hænger det i nogen grad sammen med, at statsministeren ikke helt var i stand til at vurdere hverken kalorieantallet eller vitaminmængden i den servering, han fik i Ringe. Nu er det ærede medlem hr. Erik Eriksen gået efter et forsøg på at føre sit parti sammen — jeg må måske sige: at føre *det* sammen, som der alligevel ikke var grundlag for.

Der er ikke noget uforståeligt i, at de to store oppositionspartier forsøger på henholdsvis at negligere og at reducere betydningen af denne begivenhed; men på lidt længere sigt skal det nu nok vise sig, at det resultat, der kom ud af dette forsøg, vil komme til at betyde, at bestræbelserne for dannelsen af topartisystemet i Danmark brød sammen, og det skal også nok blive bekræftet, at en konsekvent linje fra det konservative partis side er blevet afbrudt. Nu siger det ærede medlem hr. Poul Møller, at venstres og de konservatives samarbejde bygger på „vore vælgeres indstilling“. Jeg må måske sige til det ærede medlem, at det synes i hvert fald ikke at have bygget på de organiserede venstre-vælgeres indstilling.

Folketingets arbejdsform har — det må desværre erkendes — ikke levet op til de krav, der stilles, når man skal arbejde under en mindretalsregerings vilkår. Det har knebet med oplæggene til samarbejde, og det har knebet med samarbejdsevnen. Det er af mange grunde beklageligt, at det er gået sådan.

Det ærede medlem hr. Poul Hartling sagde: der skal jo to parter til et forlig. Det er en udmærket fastslåen af en faktisk kendsgerning. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at jeg håber, han vil udføre sit lederskab af venstre ud fra denne

erkendelse. Det er nok det første skridt, der virkelig kan føre videre frem til en bedring af samarbejdsklimaet.

Venstre kan ikke opretholde den påstand, at forhandlingerne i vinter og i foråret blev afbrudt af regeringen. Det kan man ikke, ganske simpelt fordi det strider for stærkt mod kendsgerningerne, og når en påstand strider så stærkt mod kendsgerningerne, lader den sig ikke opretholde ret længe.

Det ærede medlem inviterede i dag til samarbejde, og hvad enten man nu principielt er indstillet på samarbejde eller ej, hvad enten man karaktermæssigt har evner for det eller ej, så er samarbejde i et parlament, hvor et enkelt parti ikke kan få flertal alene, en simpel forudsætning for, at parlamentet kan være arbejdsdygtigt. Derfor kan jeg selvfølgelig kun udtrykke tilfredshed med, at det ærede medlem inviterede til et samarbejde, en invitation, som jeg opfattede også var en invitation til det radikale venstre. Det må vel siges, at de erfaringer, venstre i den seneste tid har gjort inden for sin egen kreds, har belært om, at et samarbejde skabes, hvis man forbereder grundlaget gennem den politik, man fører, og hvis det ærede medlem erindrer også denne erkendelse, vil måske noget kunne bedres.

Vi må vel erkende, at når dette samarbejde ikke er lykkedes, er det, fordi der har været fejl i oplæg, i evner og måske i vilje hos folketingets partier. Jeg vil da gerne her udtrykke håbet om, at denne første samlings ikke-tilfredsstillende resultat er et udtryk for, at der over for en ny situation, et nyt arbejdsgrundlag, skal en vis tilpasningsperiode til; men jeg tror også, at man i folketinget skal gøre sig klart, og at vi, der står med et politisk ansvar, skal huske, at en tilpasningsperiode ret meget længere end den første samling næppe vil være klogt, næppe vil være til gavn for demokratiet.

Man har set talrige eksempler på, også i efterkrigstidens Europa, hvordan det går, hvis partierne i et parlament ikke lever op til samarbejdets forudsætninger. Det kunne måske også godt være, at vi i folketinget skulle forsøge på at se den sammenhæng, der synes at være imellem et folketings vanskeligheder ved at indstille sig på at